

Отже, наприкінці тез можна дійти висновку про те, що існує значний спектр цікавих корекційних методик та ігрових підходів, які можна застосовувати під час навчання дітей із синдромом Дауна. Вони сприяють ефективній та результативній організації освітнього процесу для цієї категорії дітей.

Список використаних джерел

1. Методики навчання дитини із синдромом Дауна. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://sonyachnidity.blogspot.com/2017/11/blog-post_20.html
2. Кашуба О. М. Формування навичок великої моторики у дітей з синдромом Дауна дошкільного віку за допомогою фізичних вправ: навчальний посібник / О.М. Кашуба. – Рівне, 2011. – 85 с.
3. Як розвивати мовлення у дитини з синдромом Дауна? Єдність дітей. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://hodunky.com/yak-rozvivati-movlennya-u-ditini-z-sindromom-dauna-yednist-ditej/>

Кононова М. М., к. психол. н.,
доцент
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДЕФЕКТОЛОГІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Якісне вирішення проблем навчання різних категорій дітей з особливими потребами знаходиться у прямій залежності від рівня підготовки фахівців спеціальної освіти. Очевидною стає необхідність підготовки спеціалістів нової генерації, здатних здійснювати специфічну професійну діяльність в інклюзивному середовищі. З огляду на це, важливою педагогічною умовою є готовність дефектологів до роботи в інноваційному освітньому середовищі з мотивацією на новизну.

Проблемі готовності особистості до здійснення професійно-педагогічної діяльності присвячено роботи вчених (А. Алексюк, В. Бондар, М. Дьяченко, І. Зязюн, С. Сисоева, В. Сластьонін, С. Смірнов, Л. Хомич, О. Ярошенко та ін.).

Готовність до діяльності як психолого-педагогічна проблема трактується науковцями у широкому значенні як готовність до входження в нову сферу діяльності та самореалізації в ній, до застосування знань і впровадження способів діяльності на практиці, до творчої діяльності в умовах, що постійно змінюються; у вузькому значенні – як сформований комплекс властивостей і якостей особистості педагога, що визначає адаптацію випускника закладу вищої освіти до умов педагогічної праці, структуру його професійної діяльності, подальше професійне вдосконалення [1, с. 94-95].

У структурі готовності майбутнього педагога до професійної діяльнос-

ті, як зазначає О. Дубасенюк, мотивація є системоутворювальним чинником [2].

Аналіз досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених (В. Гладкова, І. Підласий, Г. Сазоненко, С. Сагайдак, А. Божович, Н. Кузьміна, Я. Стошин, Е. Ільїн, П. Якобсон та ін.) показав, що сама природа мотивації досягнення, компоненти, що характеризують її, свідчать про те, що вона ефективно впливає на формування особистості і тому є важливим засобом реалізації професійних цілей, а в освітній сфері – чинником забезпечення якості освіти.

Тож, мотиваційний компонент готовності фахівця спеціальної освіти можемо визначити як систему, яка вміщує різноманітні установки особистості, що зумовлюють педагогічну діяльність.

Посилаючись на О. Леонтьєва, який зазначав: «Діяльності без мотиву не буває. Невмотивована діяльність – це діяльність, не позбавлена мотиву, а діяльність із суб'єктивно чи об'єктивно прихованим мотивом» [3, с.102], можна стверджувати, що професійна діяльність людини спонукається не одним, а багатьма мотивами, з яких одні відіграють провідну роль, а інші підпорядковані їм.

Тільки розуміючи, що рухає вчителя, що стимулює його, які мотиви лежать в основі його дій, можна націлитися на розроблення ефективної системи впливу на процес формування та удосконалення професійної компетентності фахівця у сфері інклюзивного навчання.

Мотиваційний компонент готовності до роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзії передбачає усвідомлене ставлення дефектолога до необхідності забезпечення максимально можливого потенційного розвитку дитини з особливими потребами та використання для цього спеціальних педагогічних технологій, визначення їх ролі у розв'язанні цього завдання.

Для вирішення завдання проведення ефективної корекційно-розвивальної роботи дефектолог має бути спрямованим на досягнення результату, раціонально використовуючи можливості дитини і уникаючи невиправданих навантажень на її психічне та фізичне здоров'я [4].

Підкреслимо, що робота дефектологів здійснюється в таких умовах, коли на них діє комплекс несприятливих виробничих факторів різної природи: постійно притаманне робочим ситуаціям відчуття новизни; велика кількість контактів з дітьми з психофізичними порушеннями, їх рідними; постійне зіткнення з чужими проблемами та чужим боєм; підвищенні вимоги до професійної компетентності дефектолога, самовіддачі; відповідальність за підопічних; постійне включення в діяльність вольових процесів.

Внутрішня готовність до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами визначається ще на етапі професійної орієнтації до вступу у вищий заклад освіти, а потім посилюється, або, навпаки, зменшується у період навчання, що в результаті визначає, чи приходить спеціаліст у спеціальні школи, в інклюзивні заклади освіти, навчально-реабілітаційні центри, чи ні.

Отже, можна передбачити, що одним із факторів, який здатен забезпечити успішність інклюзивного закладу освіти як організації, покликаної забезпечити якісне життя дитини з особливими потребами, є наявність мотивованих педагогів. Серед тих, хто обрав фах дефектолога, логопеда,

психолога (спеціального психолога) дуже часто звучить мотив допомоги людям, дарувати тепло своєї душі – їх особистість стає одним з основних інструментів в обраній професії.

Список використаних джерел

1. Лесик В. Формування у студентів психолого-педагогічної готовності до майбутньої професійно-трудової діяльності / В. Лесик // Гуманітарний вісник «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Г. Сковороди» : зб. наук. праць. Педагогіка. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип. 22. – С. 93-96.
2. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога : збірник наукових праць / О. А. Дубасенюк // Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир : ЖДУ, 2005. С. 345-364.
3. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев // Избранные психологические произведения: в 2-х т. – М. : Педагогика, 1983. – 304 с.
4. Мартинчук О. В. Дослідження мотиваційних орієнтацій майбутніх спеціальних педагогів як детермінант успішної діяльності в інклюзивному середовищі / О. В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти, 2018. – Вип. 11. – С. 215-232.

Омельченко І. М., к. психол. н.,
старший науковий співробітник
Інститут спеціальної педагогіки і
психології імені Миколи Ярмаченка
(м. Київ)

СТРУКТУРА ТА ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ УСВІДОМЛЕНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Найбільш актуальним запитом освітян та родини, яка виховує дитину із затримкою психічного розвитку, є скарги на не вміння спілкуватись, взаємодіяти та співпрацювати з дорослими та однолітками. Однією з ключових компетентностей, проголошених у Концепції Нової української школи, визнане: спілкування державною і рідною мовами, соціальна й громадянська компетентність. Відтак, набуває непересічного значення необхідність розроблення і впровадження технології діагностування та формування спілкування у дітей старшого дошкільного віку із затримкою психічного розвитку. Названа технологія стане вагомим підґрунтям підготовки дитини із затримкою психічного розвитку до навчання в школі.

В умовах інформаційного суспільства зростаюча особистість щоб продуктивно взаємодіяти з *Іншим* має не тільки продукувати повідомлення за собою рідної чи іноземної мов, а й співпрацювати з іншими для досягнення спільної мети, одночасно поважаючи їх ціннісне розмаїття та приватне життя, уміти діяти в ситуаціях невизначеності взаємин. За таких умов фокус уваги зміщується на усвідомлене спілкування і комунікативну регуляцію при взаємодії з *Іншим* у соціумі, культурі та просторі власного Я.